

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS ÉRTESETŐJE.

Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Hirdetések megállapodás szerint számítatnak.

— Nyitlert díja soronként 20 fillér. —

Felolós szerkesztő és lapfajladonos:

KUTI ISTVÁN

Az expediciót s hirdetések illető reklamációk a lapkezelt

Joerges Ágost özvegye és fia

céghez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület közgyűlése.

Mult számunkban már beszámoltunk a közgyűlést megelőző eseményekről, most a közgyűlésről és a program megállapodás szerint számítottunk. fobb vonásokban.

Szombaton, július 3-án már kora reggel benépesítették a vendégek városunk girbe-görbe utcáit és nagy érdeklődéssel néztek meg mindent hisz nagyon sok újat, szokatlant és érdekeset láthattak. Különösen meglepte őket a nagy hetivásár, a sok szép gyümölcs, amit igen olcsónak találtak. Sokan keresték fel a Kalváriát, a muzeumot, a főiskolai gyűjteményeket, amelyek szépségéről, gazdaságáról nem győztek eleget beszélni.

Délután nyolc és fél órákor a főiskola bányászati palotájában választmányi ülés volt, egy óra múlva pedig megkezdődött a közgyűlés, amelyre teljes számmal összejöttek a vendégek, hölgyek és férfiak s nagyszámmal a vendéglátó helybeliek. A főiskola hatalmas rajzterme egészen megtelt s mindenki várva-várta az elnöki megnyitót, mely klasszikus szépsége által mindig a közgyűlések legkimagaslóbb pontja szokott lenni.

Tíz órákor foglalt helyet az elnökség a tágas dobogón és Négycsényi László a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelet Közgyűlés!

Az ünnepi keretet ez évi összejövetelünkhez ez az ősi város adja, a bányavárosok gyöngye hazánknak egyik legsajátosabb, a maga nemében páratlan városa.

Ide is az a lelki szükség húzott bennünket, hogy az itteni milieuból benyomásokot vegyünk fel, magunkban feldolgozza a hazai köznevelődés javára szélesebb körünkben értékesítsük, viszont pedig mi is idehozva a köznémet és egymásköz szülő gondolatainkat, mintegy a hazai köznevelődésnek egy vasárnapiját tartjuk a város falai közt, cserében a benyomásokért hála-tartozásul a vendégszeretettel, mellyel megnyitották előttünk a kapukat és szíveket.

Kétségek nélkül egyik legérdekesebb pontján vagyunk hazánknak, ahol a természetvizsgálat, a történetkutató és politikai az ethnografus és folklorista számára egyaránt dus anyaga kínálkozik a tanulmányának; ahol a természet és az ember egyaránt nevezetes és bálmulatra méltó. A természet, mely méhében az anorganikus világ kincseit rejtgeti, földszínen az organikus életnek regényes látványt foglalt varázsát tárja elénk és az ember, ki karjával és eszével urrá lett a természetben, a föld alatt és a földszínen s világhírű intézményeket alkotott épen annak a bölcsességnek az ápolására, hogyan kell a természetben vett uralmunkat okoszerű gyakorolni. A föld melyre nemes fémeiket rejt; de a nép, mely e várost lakja, maga is egy nemes ötvény mely három alkotórészek: a magyar, a német és szlav fajnak kiváló tulajdonságait egyesíti magában, benne a közös magyar hazai szeretetének zománcával. E város népe nem felejtette el azt, hogy mikor századokozott át aranyat is szolgáltatót nemzetünknek, ezzel mintegy gyűrűvel örök hűségére is kötelezte magát iránta. Az arany megfoglyatkozott, de nem a hűség s azokon az intézeteneken, melyek itt a legmoder-

nebb szellemű anyagi kultúrának és a munka tudományának vannak emelve, haszonszerető ifjúság nevelkedik és a különböző ajku lakosság a közös nagy történeti tradíciók alapján a jelen feladatai körül s a jövő reményének zászlaja alatt egy érzésben forr össze.

Mi nem vagyunk politikai járatban, de az összetartás hirdetés nem is politika, legkevésbébbé párt politika s azért hirdessük mindenfelé az országban és otlogassuk a jövő nemzedék szívébe azt, hogy legyenek hívek azokhoz, akik hívek voltak és hívek maradtak hozzánk. E vidék aranya volt hajdan a kehely oltárainkon, a gyűrű a hitvesek ujján, az idegennek szemét elkápráztató dísz a magyar királyok udvarában, a magyar leventék és hölgyek öltözékén a híres magyar ötvös művészet anyaga, a dícsőségek harcaink «nervus»-a, fájdalom olykor békénk válsága, nagy hőseink jutalomdíja a hazáért elvörös Zrínyiek lobójában. Ez év emlékét szimbolizálja az a fém, amit e vidék termel az országunk. De az emberek lelkeiben rejlt arany még becsesebb kincsünk annál, amit az anyateremtészt nyújt s az a tudományosság, az az ipar, az a munkaszeretet és az a hűség a magyar haza iránt, melyeknek e város hazája: országos kincsünk, melyre büszkségeknek kell lennünk s melyet viszonyzó figyelemmel és meleg szeretettel ápolunk kell.

Csak egy pár vonást emeltem ki az itteni milieuból s egy pár benyomást azok közül, melyek e milieut hatása alatt lelkeinkben felrajzoltak. A közgyűlés t. tagjai majd teljesebb képet fogynak maguknak alkotni saját észleleteik alapján e hely nevezetességeiről és kellemes tanulságokkal gazdagodva térnek majd otthonukba.

E terem falai közt az lesz a feladatunk hogy egyesültünk évi munkájáról számot adjunk, tanácskozásiainkai eredményeket foglalkunk össze vagy új célokat tűzzünk ki. A hivatalos jelentések és a közgyűlés előadások lesznek hivatalos mindent megvalósítani. En csak néhány fő mozzanatot óhajtok érinteni.

A legfontosabb tünetek, t. közgyűlés, a köznevelődési törekvés egész területén azt jelezhetem, hogy a kornak most már központi oktatásiügyi kérdésévé emelkedett a **tanítás reformja**.

A reformok időről-időre felkeresnek bennünket. Az 50-es években bejött az osztrák típus szerinti reform. Az alkotmány visszaállítása utáni időkben megindult az a filozófiai elveken és tanügyi történeti tanulmányokon alapuló didaktikai reform, mely intézményesen a tanárképző-intézet gyakorló iskolájában nyert először képviselést, majd a középiskolák tantervében is érvényesült. A 90-es évek második felére esik a tantervrevizió, majd a nemzeti elem hatatosabb kidomborítása végett nagy-nagy volt elnökünk **Béthy Zsolt** kezdeményére indult meg s egyesültülünk köröknek is élénk eszmecseréjéről kísérve folyt le. E reformok többnyire feltűrlől indultak ki Most azonban ismét egy új, napról-napra kísérő reformáramlat okát érezzük. Ez a reform hivatalos vezényszó nélkül indult meg, mintegy önkéntesen és magától, a tanárság kebelében is, megindult mint a korszükséglet követelménye s megindult politikai hatásokra való tekintet nélkül, több ország területén, mint egy szükségképi kulturfolyamat. A tudományos szociológiai eszmái, gazdasági viszonyok, az ismeretek rohamos szaporodása, ezzel szemben a gyermeki agy védelmére irá-

nyuló törekvés általánossá tették azt a gondolatot, hogy a középifjú (12—18 év közti) fiataltság tanítását reformálni kell s a képzésüket szolgáló intézményeket terszerűbb kapcsolattal kell hozni egymással.

E reformáramlatot két dolog jellemzi: egyrészt törekvés a minden tudomány és gyakorlati igények összeegyeztetésére bizonyos szerelési irányzattal, másrészt bizonyos egyetemesség, amennyiben e törekvés jóformán Európászerte észlelhető.

Ami a középiskolát illeti, felakarjuk venni tanulmányi körébe mindannak a legjavát, ami a korunk nagy mértékben meggyarapodott műveltségének lényeges alkotó része, teret akarunk adni egyes újabb tudományoknak illetőleg a tudományok újabb eredményeinek s tekintettel kívánunk lenni az életigényekre és társadalmi feladatokra. Másrészt azonban könnyíteni akarjuk a tanuló terhet. Az emberi tudás minden irányban oly szédítő sietésségre tör előre, miattal az emberi agy befogadó és feldolgozó képessége nemzedékről-nemzedékre átlag ugyszólván ugyanakkora marad, hogy lehetetlen már sokára kitolni azt az időt, mikor a kettő közt a kiegyenlítő gyökerebben szabályozunk kell. S mivel az egyik részen állandónak tekinthető tényezővel van dolgunk, nincs más hátra, mint az engedelmét a másik részen keressünk. Nincs más választás, mint a hagyományos anyag megvitatása, az egész anyag egyesítése, a bizonyos ismereteknek a kellően differenciált iskolanelemekre áthárítása és a módszer javítása.

Szerencsére az ismeretek minden gazdagodása mellett is lehető az egyszerűsítés. Erre maga a tudomány fejlődése nyújt módot, mely nemcsak differenciálódásban és új meg új köröknek és anyagsoportoknak a tudományos feldolgozása körébe vonásban áll, hanem az eddigieknél egységesebb szempontok és elvek felállításában is. El lehet érni azt, hogy a tanulók további megterhelése nélkül mindig a kor színvonalán álló általános műveltséget nyújtson az iskola. Ez a probléma megoldható s ezt meg kell oldani a jövő nemzedék érdekében.

Mindenesetre úgy látjuk, az iskolatgy fejlődésében olyan tájakra jutottunk, a minők földrajzi tereteken a vizválasztók. Még egy kevés ut s az eddig ismert tájékok mögöttünk maradnak, új talgatás, új tájkép nyílik meg előttünk, új főváral, új óhajjattal.

A választó vidék közelségének érzése jelentkezik abban a tényben, hogy a tanárság magától megindult, csak egyszerűen tényt konstátálunk, ha rámutatunk, hogy egyesültünk az, mely e terem mai nap hazánkban a leg-élénkebb működést fejt ki s eddig is már pozitív eredményt ért el. A három évvel előzötti közgyűlésünk határozatából kiküldött matematikai bizottság **Beke Manó** egyetemi tanár igazgatósági tagunk vezetése alatt, felosztva tagjai közt a teendőket, befejezte munkáját s munkálata egyesültünknek és a budapesti tanári körnek anyagi támogatásával a napokban el is hagyta a sajátot, a város színetét után pedig bemutatásra, illetőleg forgalomba került. E munkálat a matematikai oktatás reformját törekszik előmozdítani. Új elemeket visz bele a tanulók matematikai gondolkodásának nevelésébe, de a mellett határozott egyezbítésre törekszik. Ez a bizottságunk sem működött elszigetelten, munkássága külföldön is figyelmet gerjesztett, munkálata nemskára egy elsőrendű lipsei cég kiadásában német nyelven is nap-

világot lát, sőt a bizottság most már nemzetközi összeköttetésekre is szert tett.

Hasonló reformtörvények nyilatkoznak egyéb szakokban is. A földrajzi tanítás reformján is dolgozik egy bizottság. A filológiai tanítás reformjára szintén megalkultak bizottságaink; hasonló szükségletek és törvények mutatkoznak a történelmi, a fizikai és a kémiai oktatás reformjára iránt is, és csak rövid idő kérdése, hogy ezek a mozgalmak is meginduljanak.

De ez a reformáramlat fent is érezhető. Most lemondott közoktatásügyi miniszterünk szintén bizonyos szervezeti reformtervekkel foglalkozott, melyeknek megvalósítása intergouvernementális megállapodásoktól függött volna. Többet ezekről, mint a mit ő maga parlamenti beszédében említett szükségesnek látott s illetoleg a mi az ez ügyhez tartott bizalmas értekezletekről március hó elején megjelent, én sem mondhatok, csak annak megemlézésére szorítkozom, hogy ez egészen szűkkörü és szigorú bizalmas tanácskozáson együttlétünk nem volt mellőzve.

Hogy ez a kezdemény hogyan fog tovább fejlődni, azt a jelen bizonytalan helyzetben nem tudhatni. Sajnos, a politika nálunk a legüdvösebb törvényeknek is gyakran nyakát szegti.

Azonban maga a tanítás reformja oly mély szükségletből fakad s olyan oldalmunkaok hatnak rá, hogy sokáig nem késhetik. Egyesülettünk munkálatának sikerét mindenestre előmozdítandó a kormány érdeklődése; de máris tudjuk, hogy egyébként sem maradunk magunkra. A Magyar Társadalomtudományi Társaság szintén reformáció megindítását tervezi s máris jelenti, hogy e végbéli szervezni fogja velünk az érintkezést.

A munkánk, mely előtöltött bennünket arra a gondolatra, hogy olyan dolgban fáradozunk a miben kívülnök e hazában is, külföldön is igen jelentős tényezőik fázadnak; bizonyos új lendületet ad törvényeinknek s reméljük, hogy e nemes célok mentől több erőt vonzanak majd egyesületünk zászlaja alá, mely ily nemcsak anyagi sikereket lóbob, mint a rossz akarát vagy a tájékozatlanság oltkor-oltkor hirdeti. És hirdeti mindig méltóan, mert egy évtized óta is alig volt közgyűlésünk, melyen fizetési kérdés mint központi tárgy szerepelt volna. Ime mostani közgyűlésünk is kiválóan kulturális célokkal s elsősorban reformkérdésekkel foglalkozik. És egyesületünk a maga fekölt céljainak előlérsére munkába szóltja az ország minden tanárát!

A fokozott teendőikkel szemben egyesületünk erősíteni törekedett központi szerve-

zetét is, kibővítette igazgatóságát és megszaporította elnökséget. Örömmel láthatjuk, hogy az egyesület tisztikara a megválasztott két elnök személyében olyan erőpárral gyarapodott a kik országos értéket jelentenek s a kik a tanárság közéletében is hosszú pályára növe vissza kapcsolatot képviselnek a mult és a jelen közt, sőt a jövő közt is. És annál örövendesebb, mert a mi erkölcsi világlukban a tradíciónak rendkívüli fontossága van.

Mi ezt a tradíciót mindig ápolni törekszünk, mert a mult éppel fel legbiztosabban a jövőnk. Annál fájdalmasabb kötelességem megemlékezni ebből a székől egy vesztéséről, mely bennünket legutóbbi közgyűlésünk óta ért: réggib közéletünk egy kiváló alakjának, *Bevezet Antal* örökös tisztelet elnökünknek elhunytáról, ki ezt a székét tizenkilenc éven át töltötte be. Tavalyi közgyűlésünkön meg ott láttuk. Hosszabb távollamaradás után eljött közénk. Mikor előléstünk során megjelent a teremben, azzal a szóval kezdött hozzá intézett köszöntésünket, hogy «az ösz hajak ezüstje a a gyűlézetek dísz» s kiemelt, hogy megjelentében a testület élet folytonosságának minő becses tényezőjét látjuk. Ő választott üdvözlésünkre, megköszöntéssel figyelmünket és szívünkre kötötte testületi üzenetűnknek. Nem gondolta akkor senki, hogy ez utolsó jelenléte közűnk s hogy voltaképp bucsulófogatásra jött s végső intését tolmácsolta. Nemes egyéniségéhez az egyesület történetének hosszú szakka fűződik s a magyar tanári közszellem fejlődésének történetében nevezetes része volt. Emlekezésünk megörökítéséről az igazgatóság nevében a közgyűlés el indítvány fog kerülni, de addig is, e megnyitó szavak keretében kegyeletes kötelesség volt megemlékezni arról a férfuról, ki szinte két évtizedet át közgyűléseink élet állt.

Ha régi oszlopaink kidőlnék, ujakról kell gondoskodni. A magyar tanárság egyetemes szabad egyesületének növekvő erőben kell átröklődni az utódokra. Az ifjabb tanárnemzedék vegye majd át tőlünk a munkát, mint mi átvettük elődeinktől. Sorakozzon mentől többen és mentől lelkesebben készséggel arra a munkára, melynek célja Magyarország oktatásügyét a hiven ápolni egyesületi szellem lendítő erejével emelni. Ime, előtűnt a cél a tanítás nagy reformja.

S mindenkor állnak előttünk nagy célok. Kedvelténthet bennünket ezek között körül-mény, hogy munkánk értékét nem becsüljük meg mindenütt eléggé s hogy a legszebb oktatásügyi törvények folytonossága is folyton megszakad a politikai rázkodások miatt; de

mindez ne vegye el végűnket a munkától. Mi haladjunk a magunk utján s bizonyosan célhoz jutunk. Jussón eszünkbe, hogy az a munkaamti végűnk, a legpositívabb nemzeti munka. Positívabb, mint a politikuskoké s eredménye nincs kötvé szavazásokhoz és egyéb eseményekhez. Egész újabb fejlődésünk, *Mária Terézia* korától napjainkig arra tanít bennünket, hogy a kulturmunka a legizább nemzetépítő szemle.

Azok a kik nemzetünket a szellemi kultúra utjára vezették, az írők és tudósok s azok, kik az anyagi kultúra céljait kitűzték, mint *Széchenyi*, azok alapozták meg újabb nemzeti létünket. Ime az anyagi és szellemi kultúrának oly kiváló állomás helye, mint az a nemes város, a magyar államiságnak is erős tartó oszlopa. Az olyan munka, aminő itt foly s az olyan, a minőt mi végűnk, mozdítja elő legjobban az emberiség haladását, és a haza boldogulását. Menjünk azért szilárdan és biztos öntudattal a magunk utján. A mi törekvésünkké a jövő!

Szívem egész melegével üdvözölve t. tag-társaimat, az Országos Középiszkolai Tanár-egetesület XLIII. évi rendes közgyűlését megnyitom.

Az előnki beszéd nagy hatást keltett, hosszas éljenzés és taps mutatta, hogy az előnk mindenkiné a szívéhez és lelkehez férközött. Nyomban választások is rá azok, akiket az előnk beszédében üdvözölt. Először *Horváth Kálmán* a törvényhatóság nevében következőleg választott:

Nagyságos Elnök Úr!

Igen tisztelt Közgyűlés!

A tegnapi napon, amidőn az Országos Középiszkolai Egyesület melyen tisztelt tagjai városunk területére léptek, volt szerencsém a város közönségének legszívelesebb üdvözlését tolmácsolni.

Most, hivatalos működésüknek kezdetén a város közönségének hálás köszönetét hozom.

Hálás köszönetet mondok az Egyesületnek azért, hogy a város közönségének meghívását elfogadni és városunkat kifutótelni méltóztatnak azzal, hogy az ezen hazafias célú egyesület ez ideki közgyűlést városunkban tartja meg.

Ismerve, tudva ezen egyesület nemes célját, i. a középiszkolai nevelés hazafias irányu fejlesztését észinte szívvel kívánom Isten áldását mai tanácskozásukra és mint egy ösbányaváros polgármestere, azon rövid két szóval kívánom mindenjénj mai munkálkodásukhoz, mellyel bányászaink köszöntik egymást minden fontos munkájuk megkezdése előtt, hogy: «Jó Szerencséd!»

Leves — anekdoták.

Franciából szabadon fordította
Nemes Hugó.

Egy híres német orvos a levest egy alkalommal «a gyomor egészségtelen ámitásának» nevezte; ezen kijelentésnek a tapasztalat ellentmond.

Természetesen nem szabad úgy járni vele, mint ama bizonyos angol, ki egy párisi vendéglőbe ment étkezni s ott anélkül, hogy egy árva szót is tudott volna franciául az étlapot vette a kezébe.

Rámutatván az étlap első sorára, a pincér tyuklevest tálat elébe ennek elfogyasztása után a második sorra mutatott, mire bablevest hoztak neki. Türelmesen megette ezt is és ekkor a harmadik sort jelölte meg, mire a csodálkozástól bámoló pincér egy tányér rákivétel tette elébe. Az angol már kevesebb türellemmel bár, de azért a harmadik porció levest is felkanalazta és sietve mutatott a negyedik sorra és ekkor egy szágólevest tálatok fel neki. Erre már az angol dühbe jött és haragosan áfutván az étlapot annak utolsó sorára mutatott. Erre azután kapott — mire éppen légvévesébe volt szüksége — egy fogpiszkálót.

Az orvosok nem helyeslik, ha leves közben iszunk; a néphit azt állítja, «ki leves közben iszik sirjában köhögni fog.» Ez a népbabona egyszer *Wilkes* angol színműt kelemetlen helyzetéből segítette ki. Egy alkalommal ugyanis olyan szerepe volt, mely szerep értelmében holtan kellett fektünie

a szinpadon és ő fektében sehogyssem tudta elnyomni köhögését. A közönség e fölött hangos kacagásba tört ki. A közkedvelt színész azonban nem esett kétségbe, hirtelen felemelt fejtét és a közönség felé fordulva így szólt: «Tehát beteljesedik mit édes anyám megjósolt, hogy én még siróban is köhögni fogok, mert leveleközben inni szoktam.»

Zajos taps jutalmazta a művész talpraesett rögtönzését.

Történelmi nevezetességre tett szert az a leves is, melyet egy klastrom szakácsa IV. Károly császárnak készített.

Kagelwid — így hívták a szakácsot, — tudta, hogy a császár nagyon szereti a borsó levest disznófüllet, a zárdafőket azonban megtiltotta neki, hogy disznót vágjon e célra. Kagelwid azonban kifogott a főnökön. Levágta ugyanis valamennyi disznónak a fülét és az ebből készített levest tálatla fel a császárnak. A leves persze kitűnően ízlett a felséges urnak, ki csak azon csodálkozott, hogy miért ordítanak oly borzasztóan a zárda disznai.

Egy régi közmondás szerint «Öreg tyukból lesz a ziros leves». Ezért jellemezte egy szellemes élelődő több éltés hölgy jelenlétét egy társaságban ama megjegyzéssel, hogy csupa «leveses tyuk» volt ott.

Egy orvos fausi praxisa alatt a következő leves adoma esett meg.

Fájt a gyomra a parasztnak és a felesége elhívta hozzá az orvost. Az orvos megvizsgálván

a betegét, meghagyta a parasz feleségének, hogy semmi más ne adjon neki ebédre, mint egy kis csirkelevest. Az orvos ezután megjérgte, hogy 2—3 nap múlva ismét eljön és majd megnézi az öreget.

— No hogy van a férje? Kérdi harmadnap az orvos a parasztasszonyt.

— Hát bizon nem a legjobban van.

— Mit adott onni betegnek? Folytatja tovább a kérdezősködést az orvos.

— Semmit csak csirkelevest, amit a doktor ur rendelt.

— Eh bien, és hogy csinálta azt a csirkelevest?

— Hát vettem két marék lóherét egy kis zabbal, nomeg egy kanálnyi lisztet is tettem hozzá ahogy már csirkeknék levest csinálnak. Izleni persze nem izlett neki.

Vendéglős és vendégek között folytatott eszmecsere soványlevések fölött, — melyek amaz előlányul ugyan mindig bírnak, hogy pécésdét nem hagnak a ruhán, — vendéglőben nem tartoznak a ritkaságok közé. Bármily kelemetlen legyen is azonban, ha az ember figyelmét a levesnél ily finnyás jelenségek megzavarják, mégsem szükséges, hogy az ebéd ideje alatt gondolatainkat más dolgok kössék le, mint ama szórakozott tanárét, ki épen egy üstökös legközelebbi feltűnésnek számításába mélyedve, házvezetőlőnjének kérdésére, hogy mikor hozza be a levest, azt felelte: 1925. szeptember 27-én.

Fodor László dr. a főiskola és a selmechányai tanári kör nevében, *Jurkovich* Emil kir. főigazgató a Katholikus Tanári Kör, *Gulyás* István dr. a Reformatus Tanáregyesület, *Szigethy* Lajos dr. az Evangélikus Tanáregyesület, *Reöthy* Vladimir a Polgárisokai Tanáregyesület nevében köszöntök meg az üdvözlést és viszont meleg hangon, szebbnél-szebb formában üdvözölték az Országos Tanáregyesületet.

Ezután a titkár az elnökséghez érkezett sürgönyöket olvasta fel. *Apponyi* Albert gróf sürgönye ez volt: «Közgyűlésünk őszinte sajnálatomra nem vehetvén részt, tanácskozányai eredményéhez legjobb sikert kívánja hazafias üdvözlettel — Apponyi.»

Sürgönyi küldtek még: *Molnár* Viktor államtitkár, *Beöthy* Zsolt volt elnök, *Bosóky* Endre igazgatósági tag. *Frankl* István tiszteleti tag.

Ezek után megkezdődtek az előadások: Elsőnek *Hajtai* Ferenc (Jászberény) olvasta fel: Nemzeti tudományosságunk és az iskola című értekezését. Utána *Mikola* Sándor (Budapest) a matematikai oktatás reformunkálatait ismertetve, végül *Vidáts* István vetített képeiben ismertetve Selmechányát és vidékét; a szép képek s hozzá a folyékony, szellemes szabadelőadás nagy tetszésben részesültek.

Az előadások után a közgyűlés minden egyes tagja ünnepi ebédre vonult le a vigadóba, melynek nagy táncterme egészen megtelt. *Balogh* Laci jó muzsikája, *Winterstein* Bernát kitünő ételei és pompás bora, amiért a vendégek is nagyon dicsérték s az a tudat, hogy hivatalos löszök nem lesznek, általános vidám hangulatot teremtettek. *Badóss* Juszlin pannonhalmi főiskolai tanár gyönyörű igazán felvilágosodott pápi szájából jövő felkészítője, majd *Dávid* László dr. debreceni tanár és *Leffler* Sámuel nyiregyházi igazgató felszólalásai még jobban emelték a kedvet, amely lelkes, magyaros volt.

Négy órakor volt az asztalbontás, hogy az egész társaság még a római kirándulás előtt kimenne az evangélikus temetőbe kegyeletűs ünnepséget rendezzen *Breznyik* János igazgató sírjánál. Gyönyörű élővirág koszorút vittek a fűk a menet élén, melynek szalagjain ez a felírás volt: *Breznyik* János a kiváló magyar tanár emlékének — az Országos Középiszkolai Tanáregyesület. A sírnál *Négyessy* László elnök mondott beszédet, melyben kegyeletos szavakban méltatta a magyar tanár, a nagy *Maeconas* érdemét, aki akkor volt tanár, amikor még a tanári állás nem hivatal, nem kenyéradó pálya, hanem hivatásos, önfeláldozó emberek lelkes perezhé, órához nem kötött szakatlanan nevelő és tanító munkája volt. Ahhoz a gárdához tartozott, melynek minden tagját lelkes szellem, szívének igazi sugallata hívta erre a pályára: akik megteremtették a magyar tanárság számára azt a normát, mely követendő tradícióként maradt az utódokra. Legyen áldott és szent emléke — ezzel fejezte be az elnök szavait. Mindenkinek szemében megcsillant a könny, amikor méltó befejezésül elhangzott az: Isten áld meg a magyart!

A vendégek legnagyobb része ezután *Király* Ernő igazgató és turista alelnök vezetésével megindult a Rónára még pedig az Eötvös körutón. Az a gyönyörűes panoráma, mely erről az útról nyílik s amellyel eldicsékszik minden látogatóknak, most is minden vendégünkét valószínűleg helyhez költött. Senki sem tudott mozdulni míg csak be nem tett lelke a szépséggel és a természet fenséges harmóniájával. A római fenyvesek között eltöltött néhány óra hamar öröplött s mindenki fölradvagyva, de feledhetetlen kedves emlékekkel tért nyugovóra.

Másnap vasárnap reggel a közgyűlés kezdetéig különösen a Katalin templomnak volt sok látogatója, sokan felmentek a Kalváriára is.

A közgyűlésen először *Szekely* István tit-

kári jelentését olvasta fel, utána *Müller* József pénztáros jelentése következett, majd *Rados* Ignác a segélyző alapról és a fűrdőkonviktsuról tett jelentést. Megállapították a jövő évi költség-előirányzat és végül a szavazatszedő bizottság elnöke jelentette, hogy fővárosi alelnökké *Jancsó* Benedek, vidékiek részéről alelnökké *Pirchala* Imre választatták meg. A közgyűlés tiszteletbeli tagokká *Molnár* Viktort államtitkár és *Burányi* Gergely csornai prepostot választotta meg.

Az előadások között különösen érdekes volt *Jancsó* Benedek a magyar közművelődés és a középiszkolai tanárság című előlása. Kimutatta, amit különben minden művelt ember tud, hogy nálunk nincsen társadalmi mozgalom, egyesület, társulat, amelyben ne a középiszkolai tanárság vinné a főszerepet; ez dolgozik lekesedésből, ingyen a társadalom és a haza javára s épen ez részesül a legkevésbé elismerésben a kormány és a társadalom részéről. Utána *Endrei* Ákos a tanárság testületi szelleméről és *Szabó* Márton a földrajzitanításról tartott érdekes előadásokat.

Ezután az elnök azzal a kijelentéssel, hogy jövőre Nagyvárad városa hívta meg az egyesületet berekesztette a közgyűlést köszöntetét fejezővén ki még egyszer mindazoknak, akik ezt a közgyűlést olyan széppé, tanulságossá és sikeresé tették.

Délután 3 órakor egy kisebb csapat Kisiblyére, a nagyobb rész körülbelül 120-an a hodrusi tavakhoz indult. Mindakét nagyon jól sikerült, az idő kedvezett. Különösen a tavak pártalan regényes fekvése, a fenyvesek bődtölt illata, az erdei rétek ezernyi virága azt az őszinte kijelentést csalta ki a sok idegen szép látjakat bejárt vendégek ajkáról, hogy ilyen kedves hely kevés van a világon. Csak jó későn tudott elválni a nagy társaság ettől a helytől és még utközben is sokszor meg-megállt, élvezte és dallal üdvözölte az elragadó, a lenyugvó nap utolsó sugaraitól bearayozott keves helyet.

Másnap hajnali reggel friss erőben gyülekezett majdnem az egész vendégsereg a városházterén, hogy meginduljon a kirándulások és városunk legszebb és nagyon sok ember által irigylet gyönyörű hely a Sztánya. *Király* Ernő mindenre kiterjedő gondoskodásának köszönhető, hogy ez a kirándulás is nagyon jól sikerült és maradóan kedves emlék marad a résztvevők lelkében. Bár az alföldiek egy kicsit féltek a szokatlan hosszú gyaloglástól annál is inkább, mert az előbbi napok sőtái egy kissé igénybe vették a heggyárashoz hozzá nem szokott lábizomokat, de a jókaban tartott turista utak, a szebbnél szebb helyek pihenők feleltették minden fáradságot úgy, hogy a tétlen már 11 órakor mindenki fáradság nélkül élvezte a 17 vármegyére kiterjedő messzelátást, ami még azokat is meglepte, akik nem egy látraí vagy svajci havast másztak meg.

Régen látott a vén Sztánya ilyen nagy, lelkes, örvendő, a természeti szépségek iránt érdeklődő társaságot, mely valóságilag, igazi gyönyörűséggel élvezte a természetnek ezt a remekét. Szólt is a nőta, nem pihent a négy szál cigány, cselegtek a poharak. Itt hangzott el az első hivatalos lösz a mi *Királyunka* *Király* Ernőre és családjára, aki meg is érdemelte az éltelést, mert ő volt a lelke, vezetője és rendezője az összes kirándulásoknak, amint *Suhajda* Lajos az előkészítőnek.

Néha volt a váltás délután 4 órakor. Sokan tettek szent fogadást, hogy ezt a helyet, de a többit is, ahol csak rövid ideig lehetnek, eljönnek még megnézni, mert ezek mind oly szépek, hogy megtekintésükre nem órára, hanem napokra van szükség.

Az utolsó kirándulás kedden Ványra volt. Sokan kocson, de elég nagy számmal gyalog tettek meg az utat. Az Emma völgyét *Zótony* Imre erdőmester, a fűrdőben *Horedth* Kálmán polgármester üdvözölte a vendégeket. A világhírű fűrdő vize meggyógyította azokat, akik azt hitték,

hogy a sok fáradság miatt betegok; frissen, fiatalok jó kedvvel sétáltak a hársak alatt és igaz szeretettel vették körül polgármesterünket, akit már a megérkezésükkor megszerettek és a kiről azt mondták, hogy kevés városnak van ilyen kedves polgármestere (halljátok selmeceket!).

Itt hangzott el az utolsó szívből jövő igazi magyaros köszönet azzal a kijelentéssel, hogy a selmecei közgyűlés feladhatatlan lesz és azzal az ígérettel, hogy nemcsak ők maguk jönnek még el hozzánk, hanem elhívják barátait, ismerősöket is, hogy meanel több magyar ember keresse fel hazánknak ezt a vidékét, mely szépségben bármely külföldi nagyon lálogatott és hozzá magyarok által látogatott vidékkel versenyezhet.

Ezzel véget ért a hivatalos program, Vihnyéről szót ment a társaság, elég sokan még visszajöttek és szerdán reggel utaztak el. De maradtak néhányan még tovább is, mert valami szívből felmádat szeretet még itt fogta őket.

Jól eső érzéssel gondolunk a lefolyt napokra, amelyek valóságos ünnepek voltak. És a mikor befejezzük referadánkat a rendezőség nevében el nem mulasztjuk, hogy mindazoknak, akik a rendezés, elszállásolás, kalauzolás körül segítségünkre voltak hálás köszönetünket ki ne fejezzük. Igaz őszinte köszönetet mondunk e város vendégiszerező polgárságának, a polgármesternek, a városi tanácsnak, a főiskola tanácsának, a bányakincstár főnökönek és mérnököinek, akik hozzájárultak ahhoz hogy ez a közgyűlés olyan jól sikerült. Kedves vendégeinket pedig még egyszer üdvözöljük, a milyen szeretettel és jó emlékek látovtak körülünk, mi is ugyanolyan érzésekkel tartjuk meg emlékünkből.

F.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A néhai *Staller* Gyula dr. halálával megüresedett bányafürovisi állásra *Berzsenyi Berzsenyi Zoltán* dr. budapesti műtőorvost neveztek ki, ki a Dollinger sebészeti klinikáján volt adjunktus. Állását az új orvos f. é. augusztus elsőjén foglalja el.

— **Közgyűlés.** Városunk törvényhatósági bizottsága e havi közgyűlést e hó 13-án a jövő kedden tartja meg. A közgyűlésen *Horedth* Kálmán polgármester fog előközölni, mert *Lils* Gyula főispán lemondott, mit levélben tudatott a polgármesterrel azzal, hogy ez évben Vihnyefürdőt sem keresi fel; ahelyett Ószentendében fog fürdőzni. A főispánok lemondása ma már nem aktuális többé s így joggal remélhetjük, hogy főispánunk lemondása még nem jelenti távozását is!

— **Kápolnaszentelés.** A városi szegény- és menház nővereiről és tagjairól ujonnan anyai szerető szívettel gondoskodott *Zitta* főnöknő, a menház épületében remek kis kápolnát rendezett be, melynek felszentelése f. hó 19-én lesz. Sajnos, a berendezéssel járó nagy költség még nincs teljesen fedezve és nincs is kilátás rá, hogy egyhamar fedezve lesz, hacsak a jámbor és a jó célra mindenkor adakozni kész községnek nem siet a gondoskodó *Zitta* főnöknő segítségére.

— **Felső-Róna veszedelme.** Tudvalevő dolog, hogy a Róna-szálló alatti u. n. «Mogna Hora» erdőterület a «*Trametes radiciperda*» nevű gombával teljesen inficiálva van, melynek folytán az egyedüli védelmi intézkedés abban állhat, hogy az egész erdő részlet tarrá vágatik s lombja nemüekkel újból beerdősítetik; a tarrá vágás azonban egyértelmű volna a Rónai nyaralás s főleg a Róna-szálló teljes tönkretesésével, mely egyébként erős szépségihát okozna. Selmecei könyvének és a fokozatos kihalásállási mód mellett viszont el lehetne érni, a mostani fáállomány észrevétlen kihalásállását s az önmagától természetes uton való felújulást, de az új keletkezett csemeték s fiatalosak ismét csak felvennék a helyt, már kezdetől inficiálva lennének s előlhat az a ve-

Az előre haladt időny miatt az összes raktáron levő árukat **mélyen**

leszállítottam

u. m. vászon, a legújabb szövét, mosó és francia delainok, zephireket — nap- és esőernyőket, Kobrak-féle cipőket, az igen tisztelt vevő közönség ... b. figyelmébe ajánlom. ...

Tisztelettel **WEISZ SIMON.**

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS KÖZLEMENYEI.

Meghívó.

Selmec- és Bélabánya sz. kir. bányaváros törvényhatósági bizottságának folyó évi 1909. július havi rendes közgyűlést ugyanazon hó 13-ikának d. u. 8 órájára tűzöm ki, s ahhoz a bizottsági tagokat ezennel meghívom.

Ipolyság, 1909. július hó 1.

Lits Gyula főispán.

Tárgysorozat:

1. 280/polg. 1909. szám. A polgármester havi jelentése a városi háztartás és közigazgatás 1909. évi junius havi állapotáról.

2. 5987/vt. 909. szám. A m. kir. belügyminiszternek l. é. 85247/IV-c. sz. rendeletével jóváhagyott, az anyakönyvi kivonatok kiállításáért valamint a családok értesítők kiállításáért és záradozólistáért befolyó díjak kezelése tárgyában alkotott szabályrendelet kihirdetése.

3. 5463/vt. 909. szám. Árva vármegye közönségének megkeresése a törvényesen bevett vallásfelekezetek felkérésének illetménykiegészítése és kompetécióban való részvételére tárgyában hozott f. évi 2870. számú határozatának elfogadása és pártoló felhívással leendő támogatása iránt.

4. 5464/vt. 909. szám. Árva vármegye közönségének megkeresése a kézipónylizetéseket felvételre tárgyában a m. kir. pénzügyminiszterhez intézett f. évi 1751. sz. feliratának pártolása iránt.

5. 3677/vt. 909. szám. Előterjesztés a Mihály József geológus lakos elleni perben alperes által tett ajánlat tárgyában.

6. 4803/vt. 909. szám. Előterjesztés az ág. hitv. evang. és izraclita egyházak 1910. évi segélyeinek megállapítása iránt.

7. 4687/vt. 909. szám. Előterjesztés a »Poljakova« erdőrezsében elégetett fenyő fiatalos újbóli beültetéséről származott 500 koronás költség fedezeté tárgyában.

8. 5812/vt. 909. szám. Előterjesztés Vihnye fürdőben Katona László tulajdonát képező 167. sz. ház és a hozzátartozó ingatlanoknak a város javára leendő megvétele iránt. (Harmadikban leendő tárgyalás.)

9. 5772/vt. 909. szám. Előterjesztés a város-házi épületben levő IV-ik számú bolti helyiségnek bérbeadása iránt.

10. 6011/vt. 909. szám. Vihnye fürdő gondnokának jelentése f. é. június hóról.

11. 6014/vt. 909. szám. Szencsany Miklós városi főjegyző felelőzése a városi tanács azon határozata ellen, melylyel a kiküldetéseknél régebben megállapított pótdíjat, ostorpenzt, vasuti fel- és leszállási díjat és a vasuti arcképes igazolványok kiállításai díjait a kiküldöttek terhére törölte.

12. 5309/vt. 909. szám. Áron Oktavian főiskolai hallgató kérvénye díjtalan erdőgyakornokká leendő felvétele iránt.

Selmecbányán, 1909. július hó 7-én.

Horváth Kálmán,

polgármester.

7732. sz. 1909. vt.

Teren Márton és Bartko György selmecbányai lakosok kérelme, a tulajdonukat képező s Selmecbányán a kalvária alatt fekvő ingatlanainak engedélyük nélkül vert gyalog- és mezeli utak tilalmának kihirdetése iránt.

Határozat.

Ez ügyekben a helyszíni tárgyalás megtartása elrendeltetik ennek vezetésére Sztencsany Miklós v. főjegyző kúldetik ki, a helyszíni tárgyalás határidejül f. 1909. évi július hó 17-ének (szombat) délutáni 4 órája tűzetik ki s találkozási helyül a Kalváriára vezető törvényhatósági utnak azon szakasza állapítatik meg, melyből a Kisiblyére vezető mezeli dűlőt kiágazik.

A tilalmazni kért utak sem a kataszteri sem a telekkönyvi térképeken kitüntetve nincsenek s így az 1894. XII. t.-c. 42 §-ban említett, a birtokos engedély nélkül vert utnak lesznek minősíthetők, mely okból kérelmezők s e határozatnak a »Selmecbányai Híradó« hivatalos részében s a hirdető táblán történő közzététele által is meghívott minden érdekelt fél felhívatik, hogy a megjelölt s tilalmazni kért utnak közforgalmi jellegű igazoló okmányokat, esetleg tanúikat a helyszíni tárgyaláshoz magukkal hozzák.

Selmecbányán, 1909. évi július hó 1-én tartott tanács üléséből.

Arthold Géza,

h. polgármester.

H I R D E T É S E K.

869/1909. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A selmecbányai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Selmec- városi árvalatának Biles Jakabné sz. Grohnusz Erzsébet és társai elleni végrehajtási ügyében az ipolysági kir. törvényszék területéhez tartozó selmecbányai kir. járásbírósg területén, Felsőróna külterületében fekvő a selmecbányai 1177 tjkben 2894 hrsz. a. felvett s B. S. t. a. Biles Jakabné sz. Grohnusz Erzsébet nevére $\frac{1}{8}$, — B. 9. t. a. Biles Mária nevére $\frac{1}{8}$, — B. 10. t. a. kk. Biles Lipót nevére $\frac{1}{8}$, — B. 11. t. a. kk. Biles Jozefa nevére $\frac{1}{8}$, — és B. 12. t. a. kk. Biles Vilma nevére $\frac{1}{8}$, részben irt ingatlanra s azon épült 31 összejártsi számú házra 600 kor.-ban megállapított kiküldési árban az árverést elrendelő és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi július hó 31-ik napján d. e. 10 órakor Felsőróna n. rendőrfőmester hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési ár felén alul nem fog eladatni.

Árverési szándékok tartoznak az ingatlansg kiküldési árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, és mint véte a bánatpénz a kiküldési ár százaléka szerinti nyomban az árverés alkalmával kiegszertni.

Kir. bírósg mint tkvi hatóság

Selmecbányán 1909. évi április hó 28-án.

Liha Antal kir. táblabíró.

868. 1909. tkv. sz.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A selmecb. kir. íbság mint tkvi hatóság Kreiter Sándor végrehajtójának — kk. Kreiter Irén és társai elleni végrehajt. ügyében a végrehajtási árverést 400 kor. követelés, ennek 1906. december 12-től járó $\frac{5}{9}$ kamata 85 K 90 f.-má megállapított valamint jelentéi 18 K 30 fl. és a még felmerülendő költségeknek kiegszérése végett az ipolysági kir. törvényszék területéhez tartozó selmecb. kir. íbság területén Istvánháza n. fekvő a selmecbányai 1672. tjkben 3268. hrsz. a. felvett s B. 5. illetve 8. t. a. kk. Kreiter Irén nevére $\frac{1}{3}$ -ad, B. 6. illetve 9. t. a. kk. Kreiter Sándor nevére $\frac{1}{3}$ -ad, és B. 7. illetve 10. t. a. kk. Kreiter István nevére $\frac{1}{3}$ -ad, részben irt ingatlanra s azon épült 68. óvszejártsi számú házra 660 kor. és az ottani 1683. tjkben 3272. hrsz. a. felvett s B. 9.—11. illetve 12.—14. t. a. ugyanazok nevére irt kerthe 624 koronában ezennel megállapított kiküldési árban az alábbi feltételek mellett elrendeli.

1. Ezen árverésen a fent körtírt ingatlansg a kiküldési ár felén illetve $\frac{2}{3}$ -adán alul nem fog eladatni.

2. Az árverés megtartására határnapul 1909. évi július hó 29. napjának d. e. 10 óráját Istvánháza külterületében rendőrbiztos hivatalos helyiségében kitűzi.

— Az elrendelt árverésnek tjkbeni feljegyzését a szokott módon közzétételét rendeli.

Kir. íbság mint tkvi hatóság Selmecbányán, 1909. április 28.

Liha Antal
kir. táblabíró.

Elutazás miatt

jókarban levő lakásberendezés, közte egy teljesen új íróasztal, szőnyegdiván, bőrszékek stb. sürgősen szabadkézből eladó. Felsőróza-utca 99. sz.

Erdélyi-féle ház.

Deák Ferenc-utca 17. sz. (Sóltz-féle) házban

a sarokbolt

azonnal kiadó.

Évi bére 280 K és a házbérfillér.

Bővebbet:

Fodor László dr.

III. Vöröskuti-utca 26. szám alatt levő

Láng Samu-féle ház eladó.

Tudakozódni lehet:

Lövi Adolf fogy. hivatali ügynöknel.

MÁRKUS M.

CUKRÁSZATA

SELMECBANYÁN

I. DEÁK FERENC-UTCA 7. SAJÁTHÁZ

Értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy

f. é. május hó elejétől

kezdve naponta frissen készült többféle **fagyalt, parfeut, jegeskávét és csokoládé** kapható; valamint szives megrendeléseit kéri az alak fagyaltok és parfeutekre, melyek művészies kivitelben

jutányos árak mellett

szállítatnak.

ALAPÍTATOTT

1830.

II. Lövölde-utca 21. sz. 3 szoba és mellékhelyiségekből álló

h á z

6 holdas jó gyümölcsös kerttel együtt

jutányos áron eladó.

